

شرح استعاره

www.ketab.ir

سرشناسه : بادروزه، جمال، ۱۳۴۳ -
 عنوان قراردادی : الاستعاره، شرح
 عنوان و نام پدیدآور : شرح و ترجمه استعاره / تألیف ملا ابوبکر پیر رستمی؛ شرح و ترجمه جمال بادروزه.
 مشخصات ناشر : کردستان؛ شیخی، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۲ ص.
 شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۳۵۸ - ۰۲ - ۴
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه : ص. ۱۲۱ - ۱۲۲، همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع : ملا ابوبکر پیر رستم، قرن ۱۳ ق، الاستعاره - - نقد و تفسیر
 موضوع : زبان عربی - - معانی و بیان - - متون قدیمی تا قرن ۱۴
 موضوع : الاستعاره
 شناسه افزوده : ملا ابوبکر پیر رستم، قرن ۱۳ ق، الاستعاره، شرح
 رده بندی کنگره : PJA / ۴۷۹۱ / الف ۵۰۸ ب ۲ ۱۳۹۰
 رده بندی دیویی : ۸۹۲ / ۷۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۱۳۴۲۰۴۹

شناسنامه کتاب

نام کتاب : خودآموز استعاره
 تألیف : ملا ابوبکر پیر رستم
 شرح و ترجمه : جمال بادروزه
 ناشر : شیخی
 تیراژ : ۱۰۰۰
 نوبت چاپ : اول
 شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۳۵۸ - ۰۲ - ۴
 قیمت : ۲۵۰۰
 چاپخانه : سپهر نوین

فهرست

۷	تأییدیه ماموستا سید بهاء الدین احمدی
۸	مقدمه
۱۱	تعریف علم بیان
۱۱	توضیح تعریفات
۱۲	قوله و بیان المعنی الواحد
۱۲	قوله بترکیب مختلفه
۱۳	قوله بعضها اوضح
۱۳	خلاصه
۱۴	قوله کأداء جود زید
۱۶	موضوع علم بیان
۱۶	فایده علم بیان
۱۶	فضیلت علم بیان
۱۷	واضع علم بیان
۱۸	مقصد اول از مباحث علم بیان تشبیه است
۱۹	فواید تشبیه
۲۰	نکات تعریف
۲۱	قوله بحیث لا یكون من قبیل
۲۱	ارکان تشبیه
۲۲	یادآوری
۲۳	تعریف و تقسیم وجه شبه
۲۵	تقسیم تشبیه باعتبار وجه شبه
۲۶	تقسیم تشبیه به لحاظ طرفین تشبیه
۲۷	تعریف ادات و کلمات آن

۲۸	نکات تعریف
۲۸	تقسیم تشبیه به اعتبار قوت و ضعف مبالغه
۲۹	علت قوت و ضعف تشبیه
۳۱	تقسیم تشبیه باعتبار اذات
۳۲	انواع تشبیه از نظر شکل
۳۵	قوله: و قد یضاف المشبه به الی المشبه
۳۶	قوله: و قد یبالغ فی شأن المشبه
۳۶	شرح و توضیح و تقسیم این مطلب
۳۸	فرق تشبیه و استعاره
۴۳	مقصد دوم از مباحث علم بیان مجاز است
۴۴	نسبت و اسناد
۵۱	قرینه بر دو نوع است
۵۷	تقسیم مجاز مفرد و مرکب به مرسل و استعاره
۶۹	تقسیم استعاره ی مرکب
۷۱	تقسیم استعاره ی مفرده باعتبار طرفین
۷۳	قرینه ی استعاره ی مکنیه
۹۱	قرینه ی استعاره ی تبعیه
۱۰۱	مقصد سوم از مباحث علم بیان کنایه است
۱۰۵	فرق کنایه و مجاز نزد سکاکی
۱۰۵	تقسیم کنایه به اعتبار مکنی عنه
۱۱۷	مقصد چهارم از مباحث علم بیان تعریض است
۱۲۱	فهرست منابع و مآخذ

(هو العلم)

فقد له ثم حمدا له + على ما أسلفنا راجد الكرم

فَكَرَّمَهُمْ ^{لَهُمْ} شَرًّا لَهُ + عَلَى مَا عَدَا الشُّكْرَ الْعَظِيمَ

وَالصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ عَلَى أَفْضَلِ خَلْقِ اللَّهِ سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ

والمرسلاني اعلم اني انا والحمد لله

الطبيب العام محمد المجاهد في السر والأعلام

ولقد فاضل محترم فاضل دوا حال الدين رحمه الله

لما يحب ويوصي خلاصه علم من الله تعالى على رسوله (صلى الله عليه وآله) وارجو ان

و ترجمه این رساله قواعد و مسائل نجوم لایق دلداده را به حضرت شاهنشاهی

و نذر یک به درک و هم یک باشد، شکر الله و شکر شما

ای

فوق

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله العليم الخبير، والصلاة والسلام على حبيبه البشير النذير، وعلى آله واصحابه وازواجه الطاهرين من افك البعير.

علم بیان یکی از بزرگ ترین علوم اسلامی، و لازمه کمال هر ادیبی است؛ و فراگرفتن آن برای هر طالب علمی ضروری می باشد.

و علت غائیة از فراگیری آن، آشنایی با اعجاز و عظمت قرآن است، که انسان را به سعادت و سربلندی دنیا و قیامت می رساند. و علما در طول تاریخ اسلام برای تدوین چنین علمی کوشش زیادی کرده اند.

اولین کسی که در این علم تتبع کرد «ابو عبید مثنی» بود، که کتاب «مجاز القرآن» را نوشت و مبرد کتاب «البلاغه» را تألیف نمود و برای نخستین بار «عبدالله بن معتمر» کتاب «البدیع» را نوشت. و از قرن پنج به بعد علمای کُرد در تعلیم و تألیف و تدوین علم بیان آستین همت را بالا زدند و این علم را در مدارس کُردستان به اوج رساندند. از جمله «علامه ملاابوبکر» مؤلف این رساله که از عشیره «پیررستم» و مقیم دهکده «سارد» که از قرای ناحیه «رواندوز» عراق بوده است که در ایام فرمانروایی «محمد پاشا» امیر رواندوز (۱۱۸۹-۱۲۵۳ ه.ق) می زیست و از مدرسین و علمای معتبر به شمار رفته و کسانی چون «علامه محمد خه تی» و «ملاحمد گلالی» از تلامیذ او بوده اند.

این دانشمند تألیفات زیادی داشته که از میان آنها دو کتاب یکی در عالم بیان و دیگر

در علم وضع مشهورترند و تا الان از کتب درسی طلاب علوم دینی می باشد.

ملا ابوبکر تا دهه‌ی ششم قرن سیزدهم حیات داشته و در سن شیخوخت وفات یافته است. در کتاب علماءنا فی خدمة العلم و الدین ص ۳۳ و ۳۴، شهرت ملا ابوبکر را (میر رستمی) به جای (پیر رستمی) و درگذشت وی را اواخر نیمه اول قرن سیزدهم هجری ذکر کرده و نوشته است. میر رستم دهی نزدیک مرکز بخش شقلاوه در استان اربیل است.^۱

هدف از جمع‌آوری این مطالب آن است که با توجه به اینکه علم بیان علم مشکلی است، طلاب را به سوی آن تشویق کنم تا از ثمرات آن بی‌نصیب نمانند. و آنچه نوشته‌ام غالباً نقل از کتاب‌های مرجع همچون «شرح مختصر»، «شروح التلخیص»، «جواهرالبلاغه»، «آیین بلاغت»، «کرامتا» و... می باشد.

و بدون تردید در ترجمه‌ی حاضر و شرح مطالب اشکالات و نواقصی خواهد بود؛ لذا از تمامی استادان و بزرگان و دوستان و سایر خوانندگان خواهشمندم در صورت برخورد با هرگونه ایراد بنده را در جهت رفع آنها یاری نمایند و موضوع را گوشزد کنند. و در خاتمه، لازم می‌دانم از سرور گرامی و استاد زاده‌ام ماموستا سید عرفان احمدی ارندانی به خاطر تصحیح جملات و راهنمایی‌های استادانه و تذکرات دلسوزانه تشکر و نهایت سپاسگزاری را تقدیم آن بزرگوار کنم. و جا دارد از ماموستا سعدی کرمی و سید فاروق علوی و کاک ثارین تشکر کنم که در این امر مرا یاری کردند.

۱۳۸۷/۱۰/۲۰

سراب قامیش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ نَسْتَعِينُ

أَبْتِدَاءُ إِلَهِيَّتِهِ أَيْسَا	الْحَمْدُ لِمَنْ لَيْسَ
انْتِهَاءُ اللّٰهُوِّيَّتِهِ لَيْسَا	وَالشُّكْرُ لِمَنْ أَيْسَ
عَمَّتْ بِغَنَّتُهُ جَنَّا وَإِنْسَا	وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ
الطَّاهِرِينَ قَلْبًا وَنَفْسًا	وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ستایش ذاتی را سزا است که فرمانروایش را آغازی نیست،
یعنی ازلی است. و سیاس پروردگاری را که پروردگاریش را
پایانی نیست، یعنی ابدی است. و درود و سلام بر پیامبری باد که
رسالتش شامل جن و انس است، و بر آل و اصحاب او باد که
قلباً و نفساً پاک بودند.